СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXII. | Число 114. | Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 16. мая, 1924. | VOL. XXXII. | No. 114. | Jersey City, N. J., Friday, May 16, 1924. | THREE CENTS

Очистили сенатора Гвілера з усіх закидів.

ВАШІНҐТОН, 14 .мая.— Спеціяльний комітет сенату, котрий провадив слідство проти сенатора Гвілера з Монтани, видав нині свій присуд ,що він не бачить в сенаторі ніякої вини щодо закиданих йому злочинів.

Сей присуд видали чотири сенатори, на котрих чолі стоїть сенатор Бора. Лишень один член комітету, сенатор Стерлінґ, не згодився з присудом більшости в одній точці. Більшість ствердила, що Гвілер ніколи не виступав перед департаментами уряду яко адвокат в той час, як він уже був сенатором, і за те ніколи не побирав гроша.

Такі закиди піднесли були проти сенатора Гвілера прихильники тих міністрів та нафтових підприємців, котрих обманьства сенатор Гвілер розкривав у своїх слідствах.

Сенатор Бора предложить завтра звіт комітету про вислід слідства проти сенатора Гвілера, при чому він розкаже також, що на його думку причинилося до піднесення закидів проти Гвілера.

НОВА НЕВДАЧА КУЛИДЖА.

ВАШІНҐТОН, 14. мая. — Президент Кулидж знова старався нині, щоби представники обох палат конґресу, що зібралися на нарадах конференції для вирівнання незгідностий межи ухвалами обох палат, приняли його поправку до іміґраційного закона та відложили виключенне японської іміґрації до 10. марта слідуючого року. Заходи Кулиджа знова показалися без висліду.

КУЛИДЖ І БОНУС.

ВАШІНҐТОН, 14. мая. — У пятницю в ночи минає речинець, в якому президент Кулидж міг би заветувати ухвалу конґресу про бонус. Досі в сій справі президент ще нічого не зробив. Його вета сподіються.

ВИКІНЧУЮТЬ СЛІДСТВА.

ВАШІНҐТОН, 14. мая. — Ріжні слідчі комітети сенату вже викінчують свої роботи. Нафтовий комітет, що слідить за справою аренди федеральних урядових нафтових теренів приватним підприємцям, уже замкнув свої переслухання. Комітет що розсліджує урядову діяльність бувшого міністра судівництва Доґерті, стоїть уже також перед кінцим праці.

Сенатори домагаються покінчення переслухань в справі винайму федеральних фабрик на Масел Шовлз, котрі хоче винаймити Форд, та скорого голосовання конґресу в тій справі.

КЛЕН І ВИБОРИ СЕНАТОРА МЕЙФІЛДА.

ВАШІНҐТОН, 14. мая. — Сенатовий верифікаційний комітет, котрий розглядає закиди про виборчі шахрайства та перекупства при виборах сенатора Мейфілда, приказав Ку-Клакс-Кленови предложити свої книги, щоби переконатися, кілько гроша видала ся орґанізація на вибори Мейфілда. Книги вже предложено, але сенатори їх ще не оглядали.

ДОМАГАЄТЬСЯ ПЕЕДАННЯ ЗЕЛІЗНИЦЬ НА ДЕРЖАВУ.

ВАШІНҐТОН, 14. мая. — Віктор Берґер з Висконсину, одинокий соціяліст у конґресі, подав у конґресі внеcок, щоби передати на власність держави та під заряд уряду всі американські зелізниці, телефони, телеґрафи та експресові підприємства. Закон про заряд сих маєтків мавби мати у собі постанову про 8-годинний день праці для всіх робітників.

КОНҐРЕС МАВБИ РАДИТИ ДО 7. ЧЕРВНЯ.

ВАШІНҐТОН 14. мая. — Провідники сенату та палати послів відбули засідання з президентом Кулиджом та обіцяли йому приспішити роботу обох палат так, щоби засідання конґресу можна було замкнути дня 7. червня.

ПЕРЕД АКТОРСЬКИМ СТРАЙКОМ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Товариство театральних підприємців постановило викинути всі театри ґрупи Шуберта, котрі недавно погодилися з акторською юнією та признали акторам всі їх домагання.

З сього видно, що театральні підприємці не вступають, але думають повести завзяту боротьбу проти акторів.

ПРОТИ ЗНИЖКИ, АЛЕ НЕ СТРАЙКУЮТЬ.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Юнія кондукторів та других робітників надземних та підземних зелізниць Ню Йорку рішила піднести протест проти 5-процентової знижки їх робітничої заплати, але ухвалила страйку робітників не викликати.

ХОЧУТЬ АБИ ЦЕРКВА ЗАЯВИЛАСЯ ПРОТИ ВІЙНИ.

СПРІНҐФІЛД, Месечузетс, 14. мая. — На ґенеральній конференції методиської епископальної церкви виступало кількох бесідників з домаганнем, щоби ся церква відважно заняла становище проти війни.

БОРОТЬБА ЗА ТАНЦІ У ЦЕРКВІ.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Боротьба за те, що повинноси виставляти у церкві як частину богослужения танці, як се завів Ґатрі, парахцеркви св. Марка в Ню Йорку, починає що раз більше роспалюватися. Богато парохіян сеї церкви обурилося на недільне богослуженне, в якому парох завів у церкві гру на індійській бубці „тамтамі". Проти танців заявився навіть брат пароха, котрий теж має парохію у Йонкерсі, під Ню Йорком

ВІДІЗД „АПОСТОЛІВ".

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Завтра від'їзджають з Америки Антон Лянґ та другі актори що грають Христа та апостолів під страстних представлень у німецькім місті Оберамерґаві.

Вони збирали в Америці жертви на допомогу для німецьких дітей.

БІЙКА ПРИ ВИБОРАХ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 13. мая. — Підчас міських виборів у сьому місті приходило кілька разів до кулачних бійок межи виборцями. Треба було викликати поліцію, котра арештувала пару людий.

ЗАСУДЖЕНО БАНКОВОГО ДЕФРАВДАНТА НА ПІВОСЬМА РОКУ ВЯЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК, 13. мая. — Чарлз Вандруф, касієр банку Ферст Нешенел Венк оф Билмор, Лонґ Айленд, котрий спроневірив з нього 50,000 долярів а опісля зложив крадіж на бандитів, що в той час напали були на банк, дістав півосьма року в федеральній вязниці. Обжалований складав вину за свої крадежи на піятику та жінки.

СМЕРТЬ ДЖОРДЖА КЕНАНА

МЕДІНА, Ню Йорк, 13. мая — Тут помер у 80 році життя Джордж Кенан, відомий американський подорожний та публіцист, котрий свого часу об'їздив Сибір та описував в своїй книжці „Сибір та політичні засланці" положенне людий, засланих туди царським урядом. Ся книжка викликала була свого часу справжню сензацію. Кенан помер по довгій недузі.

ЮНІСТИ ВИСУВАЮТЬ КАНДИДАТУРУ ЛА ФОЛЕТА.

На відбуваючійся в Ню Йорку конвенції юнії кравців виступали бесідники з промовами за кандидатурою сенатора Ла Фолета на уряд президента Злучених Держав. Голова юнії машиністів, що промовляв там яко гість, заявив, що кандидати двох старих партій заявляться перед народом засмаровані нафтою, і Ла Фолет був би одиноким чистим кандидатом.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 1. мая с. р. помер в Ланкастері, Ню Йорк, Василь Москаль, довголітний член У. Н. Союза і Бр. св. Василія Вел., Відд. 87.

Покійний походив з села Воля Міхова, повітЛіско, Галичина. До Америки приїхав у 1892 році. Вступив до У. Н. Союза дня 25. жовтня 1903 року. Дня 25-го марта 1905 покійний із другими 12 членами зорґанізував сей Відд. 87 У. Н. Союза і був першим касієром сього Братства.

Покійний був дуже поважаний і чесний член, громадянин і щедро жертвував на народні цілі. Він много трудився при орґанізуванню місцевої Української Парохії, і був її першим місцевим тростісом.

Покійний прожив 59 літ. По покійнім осталась вдова і 5 сиріт, які також є членами У. Н. Союза і Молодечого Департаменту.

Похорон відбувся дня 5-го мая з церкви св. Василія Вел. при участи членів Братства св. Василія Вел., Відд. 87 У. Н. Союза і Сестрицтва Церковного Н. З. Пр. Д. Марії.

Василь Максимик.

СУДДЯ УВІЛЬНИВ ВЕТЕРАНА, ЩО КРАВ ХЛІБ.

Перед стейтовим судом в місті Болтиморі, Меріленд, ставав оногді Чарлз Давінґ, обжалований за крадіж хліба. Підчас переслухання обжалованого показалося, що він є ветераном великої війни, що він є каліка наслідком ран, що він має жінку й дитину, яким не має що дати їсти, бо заробити на хліб не потрафить.

Суддя увільнив обжалованого ві двини й кари, заявляючи, що винуватим т утє держава, котра свого вірного сина викидає на брук без куска хліба.

КНИЖКОВА ЦЕНЗУРА.

НЮ ЙОРК, 14. мая. — Нині почалася тут конвенція Американського Товариства Книгарів. Межи вступними промовами на конвенції була промова Томаса Диксона, автора повісти „Кленсмен", котру виставлено опісля на рухомих образках яко „Народженне Нації". Диксон говорив про цензуру, яку хочуть завести в Америці деякі політикани. На думку Диксона цензура малаби лишень такий наслідок, що ріжні дрібні політикани, які малиби нагляд над літературою, зарабляли би гарні хабарі. Він називав людий, що хочуть привернути середні віки на світі, людьми з рилатими мозками. На доказ хабарництва в цензурі, він наводив власний досвід; цензори стейту Огайо заборонили виставляти там його „Народженне Нації", але один з них дав йому до зрозуміння, що цензори можуть змякнути, коли їм заплатиться хабара в сумі 10,000 долярів.

СОВЕТСЬКІ ЗАСТУПНИКИ ЗА КОРДОНОМ.

Центр. Вик. Ком. Союза Советських Республик затвердив слідуючу лісту представників Союза закордоном: Х. Раковський — Анґлія, Н. Крестінський, Німеччина, В. Осинський — Швеція, А. Колонтай, Б. Шумяцький — Персія, Л. Карахан, — Китай, А. Знаменський — Бухара, Л. Оболенський — Польща, А. Черних—Фінляндія І. Лоренц — Литва, Л. Старк — Естонія, С. Аралов — Латвія.

РОСІЙСЬКА МОВА В ҐДАНСЬКИХ ШКОЛАХ.

Німецьке народне сторонництво данціґського сойму прихилилося до проекту завести у всіх ґданських школах російську мову, як обовязковий предмет науки.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Згідно з ухвалою річного засідання головного уряду У. Н. Союза отсим проголошуєся

ПРОДОВЖЕННЄ КАМПАНІЇ

принимання нових членів без вступної оплати до У. Н. Союза по конець місяцямая 1924 р.

В видутого, до кінця сего місяця, а то

В МАЮ

Український Народний Союз, посередництвом 345 своїх відділів в Злучених Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖІНОК і ДІТИЙ

почавши від скінченого 1-шого року до 55 літ віку

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ В СЛУЧАЮ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ.

Орґанізуйте нові відділи, братства, сестрицтва і товариства.

Приєднуйте нових членів і членкинь.

По близші інформації голосіться до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Recording Department
P. O. BOX 76, - - - - JERSEY CITY, N. J.

Джерзи Сіті, Н. Дж., 5-го марта, 1924 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:

Іван Ковгапюк, гол. рек. секретар.

Заповідають, що соціяліст Ерріо буде французьким премієром.

ПАРИЖ, 14. мая. — Старий кабінет премієра Пуанкаре останеться ще до зібрання нового парляменту. Парлямент збереться на першу сесію дня 2-ого червня с. р., а Пуанкаре уступить з цілим своїм кабінетом 4-ого червня. Тоді президент Франції Мільран доручить одному з більшости парляменту скласти новий кабінет. Колиб парлямент не приняв його кандидата, так і він уступить зі становища президента, хотяй має ще три роки служби. Тоді національне зібранне (палата послів і сенат) вибрали-б нового президента републики.

Одначе сподіваються, що соціялістична більшість парляменту помириться з Мільраном і він буде іти з нею в згоді і порозумінню. Кажуть, що він відразу предложить кандидата на премієра за порозумінням із соціялістичною більшостю і вона його прийме.

Найвиднійшими кандидатом на премієра тепер є соціяліст Едуар Ерріо.

Він заповів уже тепер значні зміни в політиці Франції у справах внутрішних і заграничних. Передівсім заповідає він подешевінне засобів поживи, а в заграничній політиці порозумінне з Анґлією і принятте пляну комісії Доса.

Говорять також про кандидатуру на премієра, Бріяна і Пенлеве.

ПУАНКАРЕ ХОЧЕ ВІДПОЧАТИ.

ПАРИЖ, 14. мая. — Премієр Пуанкаре заявив, що по уступленню з премієрства усунеться довший час від політики, бо хоче відпочати.

КЛЄМАНСО ТАКОЖ ХОЧЕ ВІДПОЧАТИ.

ПАРИЖ, 14. мая. — „Старий тигр" Жорж Клемансо доручив свому однодумцеви Тардіе розвязати партію „клемансівців" і закрити її ґазету Еко Насіональ. По побіді соціялістів він теж хоче відпочати.

ЧЕХИ ПРО ФРАНЦУСЬКІ ВИБОРИ.

ПРАГА, 14. мая. — Чеська преса приняла відомости про вибори у Франції спокійно, але остерігає Німців, аби занадто не вірили, що побіда соціялістів у Франції вийде в користь Німеччини.

БОЛЬШЕВИКИ СПОДІВАЮТЬСЯ.

МОСКВА, 14. мая. — Большевицька преса радіє з висліду виборів у Франції. Вона сподівається, що тепер Франція признає російський советський уряд.

ХВАЛЯТЬ АМЕРИКАНЦІВ.

ЛОНДОН, 14. мая. — Нині промовляли в палаті лордів лорд Пармур і лорд Корзон. Оба вони хвалили Американців за фінансову діяльність в Персії, якою вони помогли перському правительству привернути до ладу фінансову адміністрацію краю.

БЕНЕШ БУДЕ ПРОВОДИТИ РАДОЮ ЛІҐИ.

ПРАҐА, 14. мая. — Тутешній дневник Ческе Слово повідомляє, що чеський міністер закордонних справ др. Едвард Бенеш буде предсідником Ради Ліґи Народів, яка мати-ме наради на другий місяць.

КАЙЗЕР НЕ МАЄ НАДІЇ.

ҐРІЦ, Німеччина, 14. мая. — Сюди приїхала жінка бувшого німецького цісаря Вільгельма, Герміна Гоґенцоллерн, відвідати родину.

Вона каже, що її чоловік радий би вернутись до Німеччини, але не має надії на се. Вона повідає, що теж не сподівається сього.

ЛІК НА СУХОТИ.

БЕРЛІН, 14. мая. — Тутешній лікар др. Роберт Дамер винайшов лік на сухоти (чахотку). Він назвав його „плясмолісін". Свій винахід, каже він, опер він на досвідах двох американських лікарів, М. Р. Кемпбела і А. Вуда.

МЕКСИКАНЕЦЬ ДИПЛЬОМАТОМ НА БАЛКАНІ.

РИМ, 14. мая. — Сюди приїхав Мексиканець Франсіско де ля Барра, котрий відсі їде до Болгарії і Греції з метою довести до порозуміння і союза між ними. Він їде на їх запрошенне і каже, що коли Греція згодиться признати Болгарії доступ до Еґейського моря, так він доведе до союза між ними.

ПАПА ЗДОРОВИЙ.

РИМ, 14. мая. — З Ватикану заперечено часописні вістки, буцімто папа римський Пій XI занедужав. У звідомленню сказано, що він зовсім здоровий.

ТРОЦЬКИЙ ПРО ВОЙОВАННЄ ҐАЗАМИ.

МОСКВА, 14. мая. — Большевицький комісар війни Леон Троцький говорив нині на зїзді учених. Він вказав на вагу війни при помочі хемічних засобів. Він сказав, що аліянти зробили великі поступи в сьому способі війни. Найбільше поступила в сьому Америка. Ніхто не знає ,казав він, які мрії має американська буржуазія, тому слід Росії бути готовою. Троцький радив одновити хемічні фабрики в Донщині і Кубанщині.

ЗЕМЛЕТРУС В МАЛІЙ АЗІЇ.

ЦАРГОРОД, 14. мая. — З Малої Азії повідомляють, що в околиці Ерзерум було сильне землетрясенне, яке знищило кілька сіл і убило 50 осіб.

СУН ЯТ-СЕН ПОМЕР.

ПЕКІНҐ, столиця Китаю, 14. мая. — З Гонґ Конґ повідомляють, що там помер президент правительства південного Китаю, Сун Ят-Сен.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
[illegible]		Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РУХ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

Місячний звіт головного рекордового секретаря Українського Народного Союза показує, що в місяцю квітню приступило до Українського Народного Союза 170 нових членів та 160 дітий до Молодечого Департаменту.

Число нових членів, хоча показне, всеж таки не можна назвати найкращим здобутком, бо в місяцю квітни було богато свят і рекорд повинен бути кращий. Можливо, однак, що наслідки святочної аґітації покажуться аж в звіті за місяць май.

Зате число ново приступивших дітий справді поважне і свідчить, що наші свідомі члени вже як слід розуміють вагу приеднювання для орґанізації нових дітий. Вони вже знають, що будуччина орґанізації опиратися може лишень на тих дітях, що тепер будуть зорґанізовані до Українського Народного Союза. Діти, що не будуть приеднані для нашої орґанізації, мусять для неї пропасти. З тим переконанием наші члени що раз краще забираються для орґанізовання дітий.

Треба лишень побажати орґанізації, щоби ся праця не переставала, але йшла зі ще скріпленою силою та завзяттем.

Шевченкові роковини в Києві.

Всеукраїнська Академія Наук обходила Шевченкові роковини врочистим вечером. Вступне слово виголосив представник народньої освіти Кузьма. Після нього викладав п. Дорошкевич про вплив на Шевченка і його творчість того окруження, серед якого доводилось йому жити. По тім відбулась інсценізація Шевченкового твору „У тієї Катерини".

Діти всіх шкіл обходили сього року Шевченкові роковини разом з робітниками. Діти співали заповіт; дитяча орхестра грала „Умер батько наш". Малий хлопчина говорив: „Він помер, але поміж нами він буде жити вічно, бо воля пригнобленого люду була йому найдорозша, дорозша за все життя". Діти виконали оперу „Причина" Ліхнякевича, „Гамалію" і „Кавказ" муз. Артемовича і композицію В. І. Панченка Березіль.

Конференція національних меншостий наслідних держав.

Старокраеві ґазети помістили розмову з хорватським послом Степаном Радічем про конференцію національних меньшостий. Приготовання до конференції поступили вже настільки, що вона може відбутись до шести неділь. Конференція відбудеться у Відні.

„Ідея конференції — сказав Радіч — не вийшла від мене, лиш від лондонських політиків. Постановлено, щоби в конференції брали участь лиш парляментаристи, отже вибрані народні посли, котрі в дійсности е щодо сього заступниками свого народу. На конференцію покликано всі меньшости, які живуть у наслідних державах бувшої австрійсько-угорської монархії, отже меньшости Чехо-Словаччини, Югославії, Польщі і Румунії, іншими словами заступників: Словаків, Німців, Болгар, УКРАЇНЦІВ, Хорватів, Словінців, Македонців, опісля сербських Турків, Альбанців і Чорногорців. Засідання конференції будуть явні, а промови стенографовані. Ми бажаемо наші домагання поставити у зовсім конкретній формі і передати їх Лізі Народів".

Сей почин заслугуе на особливу увагу і підперте всіх поневолених народів.

Таємна смерть в поліційних арештах в Бориславі

Львівське Діло пише:

Дрогобицький суд видав до ч. XVI. 619/24 таку ухвалу:

Дня 10. грудня, 1923, вмер з причин отроения в арештах поліції в Бориславі Михайло Голевка, літ 20, приналежний до Кульчиць, пов. Самбір, гр.-кат. релігії, стану вільного, син бл. п. Петра і Розалії, на останку замешкалий в домі відбиральні ропи в Модричі.

Дрогобичі, 31. III., 1924.

Насуваеться питанне, яка причина смерти молодого хлопця під „опікунчими" крилами бориславської поліції?

Смерть його влада держала в строгій тайні. Щойно завдяки припадкови дістали ми наведену ухвалу дрогобицького суду.

Такі події стають буденщиною в наших окупованих Ляшнею краях.

НАРОДНИЙ ЗЇЗД У ЛЬВОВІ.

(З львівського Діла).

Річний конґрес Української Народньої Трудової Партії або офіційно званий Народній Зїзд, вібдувся у Львові, в неділю, 20. квітня с. р. в пополудневих годинах. Сей зїзд в 25-ліття істнування партії, з так великим і богатим минулим, значно ріжнився від всіх попередніх зїздів. Перший чи не раз за весь час свого істнування трудова партія найшлась на суто-нелеґальному становищі і мусіла відбути свій річний зїзд „тайно", мусіла по закамарках ховатись від поліцейського ока і спішно проводити свої наради та приймати постанови з остраху, щоб поліцайський напад не унеможливив відбутте зїзду. До того і керманичі трудової партії вибрали не зовсім пригожий час для відбуття зїзду. А через те з природи річи явилось на ньому мало священиків і селян.

У зїзі вдзяло участь біля сотні делеґатів, майже по половині Львів і провінція.

О 5. годині пополудні відкрив зїзд коротенькою промовою голова о. **Олександер Стефанович, який весь час** (на протязі 3-ох годин) провоивд нарадам. З огляду на те, що польський уряд поставив в нелеґальне становище наше громадянське життє, та що кождої хвилі поліція може унеможливити наради зїзду, слід було найскорше вичерпати з денного порядку найважніщі справи, а саме перевести резолюції, щоб тим чином дати партії нову управу і напрямні її діяльности. Бесідник просив зїзд, щоби в примусовому положенню погодився з таким постановленнем справи і взивав секретаря партії ред. Мих. Струтинського відчитати список членів Тіснійшого Народного Комітету складений і пропонований президією. Зїзд без спротиву погодився з таким ставленнем справи.

Перед приступленнем до виборів зголосився до слова др. **Володимир Охримович,** який в імени і з доручення більшости уступаючого Народнього Комітету та її однодумців зложив коротку заяву. Бесідник зазначив, що дня 8. грудня, 1923, уступила б. Президія Народнього Комітету і за згодою більшости Н. К. передала тзв. незалежній ґрупі провід партії, а також ініціятиву щодо скликання Народнього Зїзду і складу ТНк. (Тіснійшого Народнього Комітету) та інших партійних установ. Та сього року не слід розуміти в тому змислі немовби підношені проти більшости уступаючого Н. К. заміти мали якунебудь основу. Зокрема неслушний і безпідставний е поширюваний заміт.

Згідно з правдою слід ствердити, що так зв. автономічна резолюція не була ніким накинена. У сій справі перед попереднім партійним зїздом (21. травня, 1923) не було принципових ріжниць в трудовій партії. Вона була докладно обговорена на кількох засіданнях і всіми членами тодішнього Н. К.; отже й тими, що опісля створили тзв. незалежну ґрупу, принята як предложение на Народній Зїзд 21. травня 1923. Ся резолюція [illegible] Народній Зїзд.

Та мимо цього противники трудової партії, а ще більше деякі її власні члени, повели проти більшости уступаючого Н. К. і його уступившої Президії завзяту кампанію, поширюючи найріжнорідніщі безпідставні видумки, чим знищили всякий авторитет в громадському життю, підірвали основи партійної дисципліни і громадянської відповідальности; зробили неможливою політичну, орґанізаційну працю, тим чином даючи змогу нашому противникови нищити нас розбитих і розеднаних. В змаганнях довести до консолідації трудової партії більшість уступаючого Н. К. йшла на далекойдучі уступки своїм противникам. Та замісць консолідації повстала т. зв. незалежна ґрупа УНТП. (Української Народньої Трудової Партії), яка не оглядаючися на провід партії і її установи, входила у звязки і порозуміння з іншими партіями проти власної партії, почала виступати яко самостійне політичне угруповання та повела явний наступ на провід партії, не хотячи ані виступити з партії, ані піддатись партійній дисципліні. В тих умовинах, щоб усунити безплодну боротьбу у нутрі партії, а одночасно дати змогу тзв. незалежній ґрупі яльність більшість уступаючого Н. К. відкликала Президію Н. К., віддала провід партії тзв. незалежній ґрупі, **згодилась на анульовання тзв. автономічної резолюції,** зберігаючи повну льояльність до нової Президії Н. К. Йдучи дальше сим шляхом більшість уступаючого Н. К. полишила новій Президії ініціятиву в скликанню сього зїзду та уложенню пропозиції щодо складу нового Н. К. і інших партійних установ. Зберіяльність, більшість уступаючого гаючи послідовно дальше льо Н. К. не буде противитись тим пропозиціям, одначе не будучи в змозі брати відповідальність за дальшу долю партії під кермою тзв. незалежної ґрупи, при сих виборах здержиться від голосування.

Після сього відчитано пропозиції щодо складу Тісн. Нар. Комітету, який і вибрано в цілости причому що найменьше половина здержалась від голосовання.

Після вибору нового Тісн. Народ. Комітету, відчитано пропозиції до Ширш. Народнього Комітету. І тимсамим способом доконано вибору.

До Ширш. Нар. Комітету по традиції вибрано по більшій части (за винятком кількох) уступивших членів ТНК.

З черги відчитано і принято політичні резолюції, в яких стверджено плятформу трудової партії і її змагання.

В шкільних резолюціях зясовано польську політику відносно українського шкільництва, політику, яка узмістовлюється в проволіканню полагоди зголошень на відкриття українських приватних шкіл, в забороні відкриття тих шкіл навіть в громадах, де нема жадної школи, в закриттях основаних за австрійських часів і удержуваних українським громадянством приватних шкіл, у введенню в вовнішньому і внутрішньому уряодванню польської мови, в заведенню в приватних українських школах польського викладу історії, ґеографії і педаґоґіки, в забороні уживати загально-національної назви „український" і наказі вживати провінціональної назви „руский", в забороні користуватись досі вживаними в школах підручниками, в усуванню з українських приватних шкіл кваліфікованих українських учит. сил і т. ін. Одночасно польська шкільна влада завела у всіх прилюдних школах польську викладну мову, подавну польськими учительськими силами, для більшої скількости предметів, тим чином перемінивши всі українські школи на утраквістичні, а в богато випадках на основі замовлених ухвал наказних ґромадських установ перемінила українські школи на чисто польські. Українське учительство масово переноситься на захід, а українських кандидатів учительського звання польська влада зовсім не приймае до служби на території Східної Галичини, Холмщини, Волині і Полісся. Нагляд над шкільництвом находиться виключно в осіб польської народности.

В межичасі др. Кормош зголосив резолюцію в якій виступаеться проти насильного насаджування целібату для нашого священства. Та о. пралат Л. Куницький просив, щоб не вивдигати сеї справи, бо вона може викликати спір. Найкраще лишити її до вирішення самому духовенству. Так і сталося.

З черги відчитано і принято резолюцію [illegible] в економічних справах в яких вказано на застрашаюче економічне положення наших областий: піднесено протест проти [illegible] фонної акції відбудови, [illegible] на загладу нашого селянства, проти кольонізації і т. ін. На жаль, президія не постаралася про наміцення нової програми нашої власної економічної політики. Тесаме торкаеться і освітних справ.

На цьому меньше-більше вичерпано найконечнійшу програму Народнього Зїзду. Аж після сього голова о. Ол. Стефановичвиголосив привітну промову, в якій зазначив, що рішенне Ради Амбасадорів впало на нас несподівано. Сподівання, що нам будуть забезпечені якісь права, не здійснились. Нас віддано на ласку і неласку. Ми були здезорієнтовані і не знали, яким шляхом пійде польська політика. Думалось, що може Поляки пійдуть на уступки, а тому й думалось тимчасово домагатись автономії. Та Польща пішла на наше знищення, про що свідчить похі дпроти шкільництва, проти українського села, проти урядників-Українців і вкінці в останніх часах проти духовенства.

Сей зїзд мае дати вказівки, як мае поступати нововибраний Народний Комітет. Внутрішні непорозуміння на думку бесідника, в значній мірі вирівнано і тому він мусить висловити „сожалінне" з приводу деклярації дра В. Охримовича, Бесідник думае, що тепер можна в найкраснїй гармонії вести спільну працю і тим витае зїзд.

Вкінці ред. Мих. Струтинський виголосив політичний реферат.

На сьому покінчив свої наради Народний Зїзд в 25-ліття істнування Української Народньої Трудової Партії.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ від. 8, повідомляе всіх своїх членів, що місячний мітинґ буде в неділю о годині 4. по обіді, 18. мая в церковній гали. Присутність пожадана; суть важні справи до полагодження. Неявившийся заплатить кари 50 ц. — В. Мандзій, предс., С. Пилипишин, секр.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

ІВАН КИЗИМА, командант станиці української жандармерії в Білці Шляхотській, помер дня 19. квітня с. р. в Загальному шпиталі у Львові. Покійний уродився в 1876 р. в Гаях коло Львова. Від 1901 р. служив при авст. жандармерії де і заскочила його світова а згодом і польсько-українська війна. Підчас українсько-польської війни на приказ команди обняв станицю жандармерії в Білці Шляхотській, де був а ждо відвороту української армії за Збруч. З уступаючою армією відійшов і він на Велику Україну і ділив її долю аж до самого кінця. По повороті до краю арештовано його під замітом убийства польського жандарма Саевича і причинення до розстрілу пароха Генчля в Білці Шляхотській, а також мнимих численних грабіжий.

В грудні 1923 р. суд [illegible] вільнив його [illegible] йому грабіжий, але за вбийство Саевича і Генчля засудив його на крау смерти з заміною на 1 літ тяжкої вязниці. Знищений орґанізм слідчою вязницею не витримав вже дальших тюремних злиднів і дня 19. квітня Кизима помер.

Похорон відбувся у второк дня 22. квітня із шпитальної каплиці. — В. Й. П.

ПОКЛИК.

ДО ДОРОГИХ ЗЕМЛЯКІВ ІЗ СЕЛА РЕКЛИНЦЯ І СУСІДНИХ МІСЦЕВОСТИЙ ПОВІТУ ЖОВКІВСЬКОГО.

(На руки Мих. Бурка в Клівленд, О.)

За ініціятивою читальні „Просвіти" в Реклинци, виринула думка побудувати в нашім селі „Народний Дім" включно з місцевою „Кооперативою", деби могло громадитися культурно-просвітне життє громадян нашого села.

Під теперішні тяжкі повоенні часи, приходиться нам дуже а дуже тяжко здвигнути хочби малу будівлю, бо на кождім кроці доводиться поборювати поважні трудности.

Щоби облегчити наші — під ріжними тягарами і так до землі пригнуті — плечі, звертаемося отсею дорогою до Вас, Дорогі наші Земляки в Америці з проханнем: поможіть нам довести до цілі це конечне діло.

Сподіемося, що цей наш зазив не перетягне струни вашої великодушної жертвенности, бо знаемо які ви і там держите на своїх плечах тягарі, та зволите піти на зустріч нашому зазивови та охотно жертвуете свої лепти на таку важну в своїм значінню будівлю, як „Народний Дім" і „Кооператива".

До Вас, Дорогий Земляче Бурку, звертаемося, як до звісної зі своеї діяльности людини з проханнем, зволте заінтересуватися тою справою а саме помістіть наш зазив в нашій американській пресі. Заразом уповажняемо вас збирати на ту ціль лепти, а в свій час переслати в раз з виказами жертв зібрану готівку на руки голови читальні місцевого пароха о. Льва Пясецького або містоголови Миколи Ґрушецького в Реклинци.

Викази жертв конечні тому, аби ми могли прилюдно через пресу подякувати поіменно всім Жертводавцям, які причинилися своїми лептами до будови „Народного Дому" і „Кооперативи" в Реклинци.

ЗА ВИДІЛ ЧИТ. „ПРОСВІТИ":
о. Лев Пасецький, голова; **Петро Манделюк,** секр.; **Вас. Манделюк,** скарбн.

Реклинець, 16. марта, 1924.

Дорогі Родимці!

Читаючи повисшу просьбу аж серце радіе, що наші краяни помимо великого переслідування і всіляких трусів з боку „опікуна Ляха" не упали на дусі, а далі борятся за права нашої нації під тепер через будову „Нар. Дому" в Реклинци, де би кувалась судьба нашого поневоленого народу.

Проте нашим святим обовязком е стати спільно до боротьби і помогти їм усьою силою думку здійснити. Тут завязався комітет, до котрого входять: Михайло Бурко, предс.; Теодор Левицький, скарб.; Іван Сподар, секр.; уже на перший поклик зложено поверх 25 дол. Віруемо, що ся просьба відібеться радо в серцях наших Громадян та що вони поспішать щиро з обильними жертвами. По дальші інформації і всі жертви проситься слати на адресу: **Михайло Бурко, 9615 Holton Ave., Cleveland, Ohio.**

Михайло Бурко, предс.
Теодор Левицький, скарб.
Іван Сподар, секр.

ПОКЛИК.

ДО ОДНОСІЛЧАН ІЗ СЕЛА ВОРОБІЇВКА, ПОВ. ТЕРНОПІЛЬ.

Із нашого зруйнованого села наспіла просьба, щоби помогти збудувати читальню. Ми всі знаемо, яке страшне знищенне принесла нашій громаді воєнна буря. Длятого кождий з нас, у якому ще не завмерло чутте, певне зложить свою жертву на дім читальняний, який буде осередком нашого просвітного життя в рідному селі. Супроти хитрих замислів Ляхо-Татарів, щоби нас спольщити, мусимо відповісти твердинями нашої рідної культури, цебто читальнями.

Хто хоче дещо більше дізнатися, хай напише на адресу: W. Petrusyk, 79 A. Valley St., Lawrence, Mass.

Жертви можете посилати прямо до краю на адресу Михайла Петрусика.

В. Петрусик.

Матвій Костишин.

СОНЦЕ СХОДИТЬ І ЗАХОДИТЬ.

Сонце сходить і заходить
Все пригадуе мені
Дни цвитучі молодії
Сни розкішні чарівні.
Пригадае рідну хату
Сад вишневий мов вінок
Як старенька мати кличе
До вечері діточок.
Пригадуе і діброву
Біля неї шлях веде
Там криницю, а до неї
По водицю дівча йде.
А набравши в коновчата
До домоньку не спішить
Розглянеся кругом себе
Чи милесенький не біжить.
Як прибіжить пожартуе
А він її попестить
Приголубить, поціляе
Серцем серце звеселить...
— — — — — — — —
Пригадуе захід сонця
Все минуле, рідний край
Нашу любу Україну
Де всміхавсь діточий рай.
Де підріс тай удубився
Знова степ зачарував
І широке Запороже
Де козацький рід гуляв.
Як старий Дніпро славута
Все на своїх жде і жде
Реве, стогне, скажений
Де козацтво?.. пита де?...
Чи забуло? Чи заснуло?
І блаженним сном десь спить
Ба і чайка в очереті
Чось замовкла не квилить.
Нема кому розказати
Бо втомився наш Кобзар
Народ мовчить, бо закутий
У кайданах і нуждар.
— — — — — — — —
Сонце сходить; а заходить
Пригадуе давнину
Брато-вбийчість як я кинув
І поїхав в чужину.
Наче сон, неначе диво
Як гармати там ревуть
Як за волю, Україну
На жертвенник кров несуть
Як воскресла з гробу мати
Як розкішно дзвін гуде
Як прапори повівають
Як козацтво в похід йде.
Як там воля усміхаесь
А кат зуби вже острить
Женесь волю вколисати
Нехай дальше спить і спить.
Та вколисав тортурами...
Немов цвіточку зелелій...
А корону зриваючи
Прикрашуе намет свій.
Цвітка вяне і зсихае
Бо тужить за корінцем
Нема соку щоб пишатись
Перед катовим лицем.
Зсохне цвітка: а з коріння
Вийде поріст під весну
І на злобу катам лютим
Зродить цвітку чарівну...
— — — — — — — —
Сонце сходить і заходить
Все пригадуе мені
Як було на Україні
А як днесь на чужині.
Нема кому розпитати
Туги з серденька розбить
Чужі люди не спитають
За чим воно так тужить...
Скуте серце мов в кайданах
За рідненьким все тужить
Бо чужий край, чужа земля,
Буде тяжко в ній спочить.

Джемейка, 9. 5., 1924.

„САЛЬОНОВІ МЕТОДИ".

В несконфіскованій частині „Трибуни Роботнічої" (ч. 66.) стрічаємо лист Владислава Куржидла, в якому він ось такими словами описує і таким фактом ілюструє сальонові прийоми польської поліції:

„Дня 1. лютого о 1-шій год. попол. ненайдно візвано мене (у вязниці в Гродні), щоб я готовився до транспорту. Зараз стиг взяти капелюх, знову загомоніло візвання тюремного сторожа. Я вийшов а кедм я хотів податися до канцелярії та сторож заявив мені, що маю піти з ним до кузні, де закують мені ноги в кайдани. Я запротестував і зажадав розмови з вязничним інспектором. В інспектора я знову протестував, кажучи, що я не є бандитом ані душегубом, але політичним вязнем, з яким, ніде не поводяться у такий нечуваний спосіб. Інспектор заявив, що наказ закувати мене видав військовий суд в Перемишлі, який мене разом з іншим товаришем взиває на свідків в одній справі. На доказ показано мені відношення суду, але там був лише наказ доставити мене під сильною ескортою, а про скування нігде не було ані згадки. Всеж ескорта настоювала, щоби нас закувати. Бачучи, що спротив буде безуспішний, ми подалися до кузні, де заковано нас „на горяче", себто: мені й мойому товаришеві, военному інвалідови, хворому на ноги, який втратив 86 проц. здоровля, наложено на ноги грубі залізні клямри ваги до 0 фунтів, зеднані ланцюхом і зціплені так, що ніхто крім коваля не міг зняти їх. Одначе тим не вдоволилися, бо в тюремній канцелярії наложено нам ще кайдани на руки. Так удекоровані, я й мій товариш, 86-процентовий воєнний інвалід, волочився по залізничих двірцях і вулицях міст Річипосполитої, всюди викликуючи констернацію й обурення громадян на таку поведінку".

На запити ріжних осіб, а між ними і варшавських поліцаїв, та на увагу, що політичних вязнів ніде не кують, член ескорти відповів, що „там пшецеж сон кресі".

Коментарі зайві.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

Проф. Ів. Огієнко.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДРУКАР ІВАН ХВЕДОРОВИЧ.

Про фундатора постійного українського друкарства — Івана Хведоровича.

З дуже давнього часу істнує на Великій Україні особливий звичай, щоб на могилу дорогих покійників класти великодні крашанки. До кінця XVIII. віку цвинтарі звичайно були коло церкви, і люди, що в Великдень приходили до церкви, заходили і до „потусторонніх" мешканців. Розговівшись освяченою пасхою та крашанками, люди звичайно йшли до церкви, — цеб-то до мешкання своїх дорогих родичів, що вже покинули зрадливий світ цей. Приходили до тихих могил, клали на дорогу могилу великодню крашанку і з щирою вірою сердечно вітали:

— Христос воскрес!

Хто більше вірив, хто мав чистіще серце, той часом чув тиху, але виразну й радісну відповідь:

— Воістину воскрес!

З кінця XVIII-го віку наказано перенести цвинтарі за село, і з того часу Церква почала втрачати потроху свій такий реальний колись звязок з „потусторонним" світом. Але звичка бавитися Великадніми святами коло церкви на всій Україні залишилася й до сьогодні, тільки давне христосування з мерцями відділилося в окремий обряд, бо звязане було з цвинтарем, що перейшов за село.

По всій Україні ще й тепер любляча рука знайде дорогу могилу, покладе на ній крашанку і сердечно привітає:

— Христос воскрес!

А старці Божі та діти вбогих батьків весело оббігають ці могилки; побачивши крашанку, кладуть три поклони і забірають її, голосно проказуючи:

— Христос воскрес!

Передо мною лежить черговий випуск нового львівського місячника: **„Стара Україна"**, ч. II.—V., редакції Івана Кревецького. Я залюбки перечитав цього великого ситка на 3½ аркуші, багато оздобленого знимками з стародруків, — і мимоволі пригадав собі наш споконвічний звичай христосуватися з дорогими покійниками. Увесь збірник присвячений Івану Хведоровичу, великому друкареві, що заснував постійне друкарство у нас на Вкраїні.

Іван Хведорович, родом Москвин, заснувавши першу друкарню на Москві, змушений був десь р. 1556. покинути рідну землю свою і втікати на Литву. Тут він познайомився з гетьманом Григорієм Ходкевичем і осівся в його родинним місті Заблудові. Гетьман Ходкевич снував широкі пляни культурної праці, а тому прихід до нього друкаря був йому пожаданий. Хведорович заснував у Заблудові друкарню, з котрої й випустив дві книжки.

Але не сповнилися пляни Ходкевича; р. 1569-го настала Люблинська унія, Литву приеднано до Польщі, — хоч старий гетьман докладав усіх сил своїх, щоб цього не сталося, щоб зберегти таки волю йому рідної Литви. По Люблинській Унії гетьман упав у розпуку, почав хворіти — і йому було вже не до друкарства.

Не знайшовши доброго ґрунту в Заблудові, Хведорович перейзджає до Львова. І тут довелося бідному емігрантови довго оббивати високі пороги, стаючи й на коліна, а мову свою скроплюючи рясними сльозами... Нічого не помогло... Кінчувся тоді Хведорович до вбогих людий, до львівського міщанства, — і це міщанство зрозуміло великого ентузіяста, і Хведорович на вдовині лепти заснував у м. Львові друкарню — (польських друкарень до того часу тут ще не було). І ось з цей друкарні 15 (25) лютого 1574-го року й вийшов „Апостол" — перша на Українській Землі друкована книжка. В цім році оце якраз минає 350 років з дня виходу в світ цієї першої книжки, — і це свято української культури тепер урочисто святкує ціла Україна, цьому святу й присвячено черговий випуск „Старої України".

Не повелося і у Львові Хведоровичу, — великого прибутку друкарство тоді не давало, і бідний емігрант потопає у боргах. І Хведорович їде на Волинь, де тоді жила численна московська еміграція з князем Курбським на чолі, й його запрошує до себе на службу славний оборонець Народу Українського, князь Константин Острізький. Князь задумав видрукувати повну Біблію, і тому друкар був йому потрібен. І по довгих роках праці р. 1581 вийшла в світ ця Острізька Біблія, найвеличніша памятка давньої української культури.

Десь наприкінці 1582-го року знову вертається до Львова Хведорович. Знову клопочеться заснувати собі друкарню (пяту!), знову снує широкі пляни культурної роботи... Та даремно: 6. грудня 1583 року, десь на Підзамчу, серед великих емігрантських злиднів, на віки спочив невтомний друкар, фундатор постійного українського друкарства...

Сімнадцять років пробув на вигнанні Хведорович, і всі свої кращі сили віддав на службу Українському Народові. Хведорович — це український друкар; лише з походження був він Москвин, лише початок своєї друкарської праці поклав він у Москві; але розцвіт сил своїх віддав він Народові Українському, змінив тут навіть прізвище своє — з Хведорова став Хведоровичем.

Син великого друкаря, певне разом з міщанами з Підзамча, поховав славного батька свого на цвинтарі коло св. Онуфріївської церкви. На могилі його поставлено скромну плиту з заслуженим написом: „Друкар книг, пред тим невиданих".

Гірка доля емігранта у Львові!... Могилу Хведоровича загубили, а могильного каміння р. 1883-го розбили...

І оце урочисто справляємо свято української культури — 350-ту річницю з дня виходу в світ першої друкованої книжки на українській землі, львівського „Апостоля" 1574-го року. Згадуємо Хведоровича, підносимо його заслуги.

Але хтож згадає бідолашного емігранта, що кращі роки життя свого віддав Україні?

Думаю, що не один дослідник нашої давньої культури сердечно подякує п. І. Кревецькому, який догадався вшанувати память великого мужа, що заснував постійне друкарство на Україні: його **„Стара Україна"** — це найкраща крашанка, яку тепер можна покласти на дорогій могилі Хведоровича...

По старому звичаю громадяство забере цю крашанку з дорогої могили, — і вона розійдеться по Україні, і люди згадають тихим словом цього найкращого культурного робітника, друкаря-емігранта Хведоровича.

Приємно підкреслити, що цей Хведорівський збірник видано коштом книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка. Хведорович був також першим книгарем у Львові (Хведоровича книгарня-друкарня вже в кінці його життя містилася в домі Біддаги, чи не на Бляхарській, ч. 7, поруч з Ставропігією), — отже книгарня достойно вшанувала память свого давнього патрона.

* * *

Зміст цього ювилейного збірника „Старої України" такий: 1. В 350-літя друкарства на Україні. 2. Із. Свенціцький: Памяти першого друкаря України. 3. І. Огієнко: Іван Хведорович, фундатор постійного друкарства на Україні, життя та діяльність. 4. І. Кревецький: Спомини ів. Хв. про початки друкарства на Україні. 5. В. Дорошенко: Перша книжка, надрукована на Україні. 6. М. Голубець: Графіка друків Ів. Хв. 7. І. Крип'якевич: Папір українських друків ів. Хв. 8. М. Возняк: Доля друкаря Ів. Хв. 9. Надгробні камінні Хведоровичів у Львові, І. Кревецький і Б. Михайлович. 10. Ів. Зілінський: Львів чи Заблудів. 11. І. Огієнко: Ів. Хв. в науковій літературі библіографічний огляд. 12. Всячина, хроніка.

ЗАЯВА!

Я низше підписаний даю коротке пояснення, щоби заперечити поголоски що я мав дати датку на польський памятник в Стриївці, повіт Збараж.

Отже справа що до цего маеся так.

Польський комітет в Америці, який збирає фонди на будову памятника в память поляглих за независиму Польщу в селі Стриївка, пов. Збараж, дав справоздание в „Новім Святі" дня 16. квітня 1924 р., де між жертводавцями є імя М. Крук таке саме імя і назвиско як і мое і виглядає мов би я дав датку на польський памятник.

І богато зпоміж українських громадян говорить публично, що я мав дати сю жертву на польську ціль в Стриївці. Як знаний між українським громадянством в Ню Йорку і околиці уважаю своїм моральним обовязком вияснити не правильну поголоску.

Особа, яка дала датку на польський памятник в Стриївці, імя і назвиско має такесаме як і я замешкалий в Нюарку, Н. Дж. походить з иншої родини в Стриївці, повіт Збараж.

І я за вчинки другої особи не відповідаю і заперечує всі поголоски, які сипались на мою адресу та заявляю, що вони зовсім не правдиві і безпідставні.

Тих кілька слів вияснює справу, щодо події яка скоїлась і принесла не правдиву вістку між українське громадянство. .... Михайло Крук.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Грецький нарід через загальне голосоване постановив, що Греція має бути републикою та усунути короля? Чи Ви знаєте, що фабриканти цигарет ... містю 100% чисто турецького тютюну в них?

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

—o—

Двозначне.

Гість: Кельнер, сьогодняшний обід ще гірший від вчерашнього.

Кельнер: То неможливе, мій пане!

Панська розмова.

І-ий панок: Цо слихаць новего? Чем сем пан займуе?

ІІ-ий панок: Тераз мам гнуй в глове. Двесьце фур вивйозлем, а еще з двесьце зостало.

В школі.

Учитель: Зі шкіри коний, коров і волів виробляють чоботи. Івасю! скажи, з чого твої чоботи!

Школяр: З мамуні...

У суді.

Судця (до Жида): Отже ти кажеш, Мойше, що того кріса Іван украв у дідича. А звідки ти знаєш, що то дідичів кріс?

Мойше: Ойойой, пане сендзі. Чому я не маю знати? Та я ще памятаю, як той кріс був маленьким револьвером.

Добрий господар.

Тато (до сина): Завтра, скоро світ йдемо в поле.

Син: Добре, татуню. Але як би я заспав, то підіть без мене.

При сповіди.

Злодій: У Федька Максимового я вкрав шестеро курят.

Священник: Бійся Бога! Таж я тебе вчив: семе, не кради!

Злодій: Я й семого вже не крав, іно шість...

Злосливий.

— Цікаве! Іван післав на Великдень до кожного зі своїх знакомих картку з намальованим ослом. Чи ти дістав теж?

— Егеж, дістав! І зразу догадався, що цю штуку Іван видумав, аби не приходити до кожного в гості особисто...

Інструктор вчив ученицю. Одного разу по скінченій лекції (а на прикінці була письменна задача) почав з ученицею „товариські забави", цілуючи її. В тім вбігла мати і перестрашена запитала: Ах пане, а ви що робите?

Я, я, нічого! Якраз скінчив письменну лекцію а тепер почав устну.

В суді.

Судця: Длячого ви його дручком два рази вдарили?

Обжалований: Бо вже більше не було треба.

Всявера.

Пішла наша Ксенька служити в місто, а пани перезвали її на Ксаверу. Приїхав раз до неї батько, почув як його Ксеньку кличуть і як лиш вернув до дому, каже до жінки:

— Ого, Олено! Вже нема нашої Ксеньки.

— Як нема! скрикнула жінка. Померла, чи що?

— Не номерла, але таки вже її перезвали!

— Перезвали!!

— Ая! Якось так дивно її кличуть.

— Та якжеж?

— Псявера!

Ощадна.

Гість: Чому ви пані уживаете виключно залізних горшків?

Пані (що любить часом „насварити" свого чоловіка): Бо глиняні горшкі дуже скоро товчуться.

Знае себе.

Гість: Кельнер! Прошу платити.

Кельнер: Кілько пив: Пять чи шість?

Гість: Кілько? Не памятаю! Дайте ще одну бомбу. Як буду пяний то буде сема, а як ні то шеста.

В суді.

Судця: Ну і щож потім сталося як обжалований дав вам в писок.

Пошкодований: Дав мені третий раз.

Судця: Хочете сказати другий раз.

Пошкодований: Ні. Другий раз я йому дав!

У вдівця.

Гість: Чи маю честь говорити з господарем дому.

Господар: Так есть! моя жінка вже померла перед місяцем.

Гадки.

Глиняна люлька є тим дуже вигідна, що як упаде на землю, то вже не треба по неї схилятися.

Як якийсь урядник не прийме від вас доляра, то знак, що хоче два.

Той є зрілий, хто навчиться сміятися з того, над чим перше плакав.

Розвід вимагає багато неприємностий. Найбільшою з них є те, що треба бути передтим жонатим.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

(4)

III.

Прокинувся аж рано від того, що йому дуже руки потерпли під головою. Зразу не знав що з ним і де він є? Він став машинально розтирати руки поки не очуняв зовсім. В сінех було чути притишений голос Підліської. Опісля вона відхилила двері комнати і заглянула сюди. Василь зараз встав з постелі.

—Добрийдень! Що, ви навіть не роздягались?

— Не лиш це, але я навіть не повернувся на бік, а цілий час переспав так як учора поклався. Я й не думав, що так твердо засну.

— А батька таки не було, і даремне ви ждали.

— Може він зовсім до Самбора не приїздив?

— Як же? я його вчера бачила власними очима, пізнала його і візок, і парубка Максима...

Василь нагадав, що і Презес його вчера бачив у себе...

— Диво дивне. Що воно таке могло статися, що батько не прийшов. Побоююся, чи йому що лихого не приключилося, і тому я зараз мандрую пішки до дому.

— Чого вам зараз лихо привиджується? Деж на таку страшну спеку пускатися в дорогу? Побачите, що батько певно приїде нині.

— Ні, добродійко, я таки неспокійний, і піду. Мені це не першина. Нераз я цих дві милі перебіг пішки...

— Як собі хочете, коли вже наважились, але перед обідом я вас не пущу. По обіді трохи жара зменчає.

Підліська пішла за своїм ділом, а Паранька принесла паничеви води вмитися. Підліській було теж загадочним, чому старий Пандяк до них не поступив, як це робив кождого разу, а особливе вчера, як міг сподіватися, що Василь приїде...

Василь вмився, поснідав і пішов до міста. Там впевняли його знакомі жиди, що тато був в Самборі, робив покупки ще до обіду, а опісля вже його ніхто не бачив. При тім розказували йому ріжні злодійські штуки з вчерашнього дня. Оповідали і таке що вже давно сталося, а запевняли, що це було якраз вчера. Василь повірив людям, що в околиці бушує якась невидима дуже проворна злодійська шайка, котра не то що краде, але і розбиває та грабує людий по дорозі. Люди нарікали на непорядність жандармерії і ремствували, чому уряд не вживає до цього війска і не освободить околиці від такої язви. Василь завважав, що в місті дуже бояться. І знову ще більше занепокоївся за батька, чи його де по дорозі розбишаки не напали? Це ще більше закріпило його постанову, щоб негайно вертати до дому.

Але Підліська казала рішучо, що перед обідом його не пустить. При обіді розказав Василь те, що чував в місті про злодіїв, те що сам бачив вчера на ярмарку. Хотів також оповісти як пристрасно дививсь на його пійманий злодій, та в цій хвилі нагадав собі відразу що цей чоловік минулого року служив за наймита у його батька і він з ним стрічався, як побував на ферiях. Василь закусив губи і вдарив себе долонею по чолі. Нагадав це, що донедавно так мучило його мозок. Він замовчав про цю подію, бо йому соромно було говорити, що такий поганець служив у його батька, а він сам частенько робив з ним в поли при снопах.

Підліська теж запримітилась почувати про злодіїв, навряд Ганя сміялась з цего і каже:

— Нам, мамо, нічого злодіїв боятися, бо у нас нічого брати.

— Говори здорова, а колиб так вивели нашу корову або безрогу то таки підтяли би нас добре.

— Алеж, мамо, та вони лише коні крадуть, а коров не чіпають...

— Злодій все вкраде нерозбираючи, каже Василь.

— А чогож ви називаете їх конокрадами, чи пак коноводами?

— Ну, так, бо вони переважно крадуть коний, але не покинуть? і корови, колиб трафилась, каже Василь...

Підліська стала передумувати, як би то себе обезпечити від такого нещастя, та таки прийшла до того висновку, що проти злодія нема ні замка ні колодки, що навіть чуйний пес не вратуе, бо його можуть злодії строїти. Не лишається нічого другого, як здатись на божу волю і віддатися під божу опіку.

Зараз по обіді вибрався Василь в дорогу. Свою скринчину полишив у Підліської, скинув з себе сюртук і надяг лише полотняний халат і взяв паличку. Лишив і парасолю, бо небо було погідне і нічого було дощу боятися.

Та не минула по його відході ще й година, як на Кривій улици затарахкотів віз. Обі виглянули вікном і побачили старого Пандяка, на візку запряженім одним конем. Він відчипив собі ворота, заїхав на подвірре і припняв коневи торбу з вівсом.

— А то причта! говорила Підліська до Гані, — коли би Василь ще трохи підождав, був би з батьком стрінувся.

Пандяк війшов в хату.

— Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки! Василя не стрінули де по дорозі? Та він йно небільш як перед годиною пішов пішки до дому.

(Дальше буде).